

گردشگری الکترونیک راهکاری نوین در توسعه کانون‌های شهری استان هرمزگان (مطالعه موردی شهر فین)

بهر روز پروانه

استادیار گروه جغرافیا دانشگاه آزاد اسلامی - واحد خرم آباد b.parvaneh@yahoo.com

حمید رضا عامری سیاهویی

استادیار دانشگاه پیام نور واحد بندر عباس

سعید تقوی گودرزی

کارشناسی ارشد جغرافیای طبیعی و عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی - واحد خرم آباد

تاریخ دریافت ۱۳۸۸/۹/۲۴ تاریخ پذیرش ۱۳۸۸/۱۰/۲۸

چکیده

در حال حاضر هدف اساسی برنامه‌ریزی توسعه، نائل شدن به توسعه پایدار است. دستیابی به توسعه پایدار در گرو توجه به ارکان اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی در یک جامعه است و گردشگری به عنوان فعالیتی اثرگذار بر تمامی ارکان توسعه بیش از گذشته نیازمند مطالعه است. توسعه گردشگری با ایجاد مشاغل جدید در بخش‌های مختلف اقتصادی و با افزایش دستمزد و درآمد افراد بر ساختار اقتصاد جامعه تأثیرگذار است. استان هرمزگان به عنوان یکی از استان‌های توانمند کشور با دارا بودن قابلیت‌های بی‌نظیر اکوتوریستی، ژئوتوریستی و تاریخی از نظر توسعه فقط از سیستان و بلوچستان برتر است، پژوهش حاضر با هدف ترویج گردشگری الکترونیک در استان هرمزگان به عنوان راهکاری نوین و اساسی در جهت توسعه استان و شهر فین تدوین گردیده است، رویکرد حاکم بر پژوهش پیمایشی و توصیفی - تحلیلی است، نتایج حاکی از آن است با ارائه زیرساخت‌های گردشگری مجازی و فراهم کردن زیرساخت‌های شهر الکترونیک در فین و دیگر شهرهای استان هرمزگان، با ظرفیت‌سازی و آگاه‌سازی جامعه محلی نسبت به گردشگری و ارائه الگوی گردشگری پایدار مبتنی بر جامعه محلی و اقداماتی در چارچوب ظرفیت‌سازی و ایجاد فرصت‌های اقتصادی، گسترش و تجهیز مراکز فرهنگی نظیر کتابخانه و موزه مردم‌شناسی، پاک‌سازی زیست محیطی، مرمت و بازسازی خانه‌های قدیمی، پژوهش در زمینه صنایع دستی بومی، مطالعات مردم‌شناسی، تشویق زمینه‌های ایجاد تشکل جوانان، شهر فین می‌تواند به یک قطب مجهز توریستی - سیاحتی بالفعل و کنترل‌شده تبدیل گردد.

واژگان کلیدی: گردشگری الکترونیک، توسعه، هرمزگان، شهر فین.

مقدمه

بدون شک، امروزه نیاز به رشد و توسعه بیش از پیش حیاتی شده و شرایط کنونی جهان و دورنمای آتی آن به گونه‌ای است که سوای دشواری دست‌یابی به توسعه، عدم توسعه نیز مترادف اضمحلال معنی شده است. برخی از صاحب‌نظران بر این عقیده‌اند که جوامع توسعه نیافته بر سر دو راهی توسعه و اضمحلال قرار گرفته‌اند، به طوری که اگر بحران‌ها شدت یابند و نیازهای اساسی برآورده نشوند، جوامعی مثل ایران، افغانستان و... راهشان اضمحلال خواهد بود. با نگاهی به پیشینه تاریخی کشورهای پیشرفته اقتصادی، همواره این پرسش مطرح می‌شود که چرا برخی اقتصادهای دنیا رشد و توسعه را دیرتر شروع کرده‌اند ولی در زمان کوتاه‌تری خود را به سطح کشورهای قبلاً توسعه یافته رسانده‌اند؟ آیا سرعت رشد این کشورها سریع بوده است و یا اینکه رشد کشورهای توسعه یافته قبلی کند شده است؟ به اعتقاد اقتصاددانی همچون فاگربرگ (۲۰۰۲) گرلچیز (۱۹۹۵) جونز (۱۹۹۵) سرعت بالای نوآوری‌ها و اختراعات، سبب سرعت بالای رشد اقتصادی در این کشورها شده است و در نتیجه شاهد نوعی همگرایی در رشد اقتصادی بین این دو گروه کشورها هستیم و این همان اصلی است که شومپتر (۱۹۴۲)، بوش (۱۹۴۵)، سالو (۱۹۵۶)، آبر ماوتیز (۱۹۵۶)، به آن اصرار دارند. به اعتقاد آنها عامل تحریک رشد و پیشرفت اقتصادی در یک زمان بلند مدت به سرمایه‌گذاری در ابتکارات، اختراعات، نوآوری‌ها و به کارگیری فناوری اطلاعات در جنبه‌های گوناگون سرمایه‌گذاری از جمله گردشگری با جهت‌گیری خاص بستگی دارد.

صنعت گردشگری مسالمت‌آمیزترین جنبش خانواده بشری است که بر پیشرفت دانش، فرهنگ و اقتصاد جوامع اثر مستقیم دارد و به عنوان مؤثرترین عامل در ایجاد تفاهم میان ملت‌ها نقش ایفا می‌کند. این صنعت یکی از پویاترین بخش‌های اقتصادی جهان به شمار می‌آید. گردشگری الکترونیکی (ET) عبارتست از به کارگیری فن‌آوری نوین برای ارائه سرویس‌های مورد نیاز گردشگران. با استفاده از فن‌آوری اطلاعات ارائه سرویس‌های مورد نیاز گردشگران ساده‌تر، با کیفیتی بالاتر و هزینه‌ای کمتر انجام می‌پذیرد. در واقع ET ارائه الکترونیکی کلیه سرویس‌هایی است که در گذشته گردشگران به صورت سنتی از آنها استفاده می‌کردند به علاوه سرویس‌هایی که به واسطه فن‌آوری اطلاعات میسر شده‌اند.

بر اساس یافته‌های اولین گزارش توسعه انسانی کشور در سال ۱۳۷۸ استان هرمزگان در مقایسه با سایر استان‌های کشور از لحاظ شاخص‌های توسعه انسانی در پایین‌ترین رده‌ها قرار گرفته و به ویژه از لحاظ شاخص فقر که میزان محرومیت در سه زمینه طول عمر، تحصیلات و درآمد استان بدترین شرایط را داشته است. فقر و محرومیت شدید به ویژه در مناطق روستایی و تراکم بسیار کم جمعیت و پراکندگی شدید مراکز جمعیتی، میزان سرمایه‌گذاری را نسبت به استان‌های دیگر کمتر داشته است. استان هرمزگان با برخورداری از جاذبه‌های متعدد و متنوع فرهنگی، طبیعی و تاریخی چون جزایر متعدد مسکونی و غیرمسکونی و سواحل

طولانی، مجموعه آثار تاریخی همچون کشتی یونانی ها، معبد انجیر قشم، نیایشگاه میترا قشم، قلعه پرتغالی های جزیره هرمز، پل لاتیدان، جنگل هلی حرا بندر خمیر و... از غنی ترین نواحی گردشگری پذیر کشور به شمار می رود. پژوهش حاضر سعی بر آن دارد که با بهره گیری از نتایج حاصل از مطالعه امکان سنجی و تحلیل وضع موجود شهر فین و نقاط قوت و ضعف و فرصت ها و تهدیدها، راهبرد مناسب توسعه گردشگری الکترونیک در منطقه و شهر فین را ارائه کند.

ادبیات تحقیق

با وجود تغییرات گسترده جهانی در ابعاد سیاسی و اقتصادی، رشد جایگاه صنعت گردشگری در اقتصاد جهانی از ۱۹۵۰ تا به حال، بیانگر افزایش تمایل مردم به مسافرت و گرایش دولت ها به سرمایه گذاری در این حوزه می باشد. گرچه، در برخی از مناطق و کشورهای جهان، بنا به حاکمیت شرایطی مانند برهم خوردن شرایط سیاسی، اوضاع امنیتی متزلزل و نظام های حکومتی غیر دموکراتیک، شاهد فراز و نشیب هایی در پذیرش گردشگران بوده ایم و بی ثباتی سیاسی از جمله مواردی بوده است که بسیاری از نویسندگان فعال در حوزه گردشگری به اهمیت آن در ادامه رو به رشد گردشگری معترف بوده اند. گزارش های سازمان جهانی گردشگری (WTO) نشان می دهد هزینه های سالانه گردشگری در دنیا بیش از ۲ هزار میلیارد دلار است. در بسیاری از کشورها از جمله اسپانیا با ۵۰ میلیون مسافر خارجی در سال، صنعت توریسم به صورت منبع اصلی ایجاد شغل در آمده و جمعیتی بالغ بر ۱۰۰ میلیون نفر در دنیا به این حرفه اشتغال دارند. کشور ایران با توجه به سواحل زیبا، باید سرمایه گذاری و برنامه ریزی لازم را در این رابطه داشته باشد. با پیشرفت فناوری های ارتباطی و اطلاعاتی در سطح جهان، استفاده از آنها در گردشگری افزایش یافته است. در واقع فناوری اطلاعات از حدود دو دهه گذشته در بخش گردشگری به کار گرفته شده و در طول این مدت استفاده از آن رشد باشتابی داشته است. به عنوان نمونه استفاده از اینترنت برای رزرو جا در هتل، رزرو بلیط هواپیما و غیره با استقبال روبرو شده است و با این وجود کاربرد این فناوری در بخش گردشگری صرفاً به فروش بلیط و رزرو جا محدود نبوده و دارای کاربردهای فراوان و متعدد می باشد. تحقیقات نشان دهنده آن است که تعداد گردشگرانی که از طریق وب برای برنامه ریزی قبل از سفر خود استفاده کرده اند از ۳/۱ میلیون نفر در سال ۱۹۹۶ به ۳۳/۸ میلیون نفر در سال ۱۹۹۸ رسیده و افزایشی ۱۰۰ درصدی را در طی دو سال نشان می دهد. علاوه بر این پیش بینی می شود که طی ده سال آینده ۳۰٪ از کل فعالیت های گردشگری از طریق اینترنت انجام پذیرد. بر اساس گزارش های دریافتی، حجم عملیات اینترنتی بازار جهانی گردشگری در دوره زمانی ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۱، به بیش از شش برابر افزایش یافته است و از پنج میلیون دلار آمریکا در سال ۱۹۹۹ که در وب سایت ها هزینه شد به ۳۰ میلیون دلار رسیده است. در حال حاضر گردشگری الکترونیک پیشرفت چندانی در ایران نداشته و به دلایلی از جمله مشکلات

زیرساختی در زمینه اینترنت، عدم دسترسی بسیاری از مردم به اینترنت و تعداد کم کاربران اینترنت نسبت به سایر کشورها مانع از توسعه گردشگری الکترونیک در ایران شده است. اولین اقدام در استان هرمزگان جهت راه‌اندازی گردشگری الکترونیک ایجاد شهر الکترونیک کیش می‌باشد، امید است با تحقق یافتن شهر الکترونیک کیش و تسری آن به سایر نقاط شهری زمینه برای توسعه این صنعت پر درآمد گردشگری فراهم آید، توسعه گردشگری الکترونیک در استان هرمزگان را می‌توان مترادف با توسعه آن دانست.

روش تحقیق

رویکرد حاکم بر این تحقیق پیمایشی و توصیفی-تحلیلی است، محدوده جغرافیایی مورد بررسی استان هرمزگان با تأکید بر جایگاه شهر فین می‌باشد، در این مطالعه سعی بر آن است با استفاده از مدل‌های موریس و امتیاز استاندارد وضعیت توسعه‌یافتگی استان هرمزگان مشخص گردیده و سپس به بررسی جاذبه‌های توریستی و وضعیت گردشگری و آثار آن در منطقه پرداخته شود و با استفاده از مدل تحلیلی (SWOT) نقاط ضعف، قوت، فرصت‌ها و تهدیدات گردشگری استان و شهر فین شناسایی شود. در پایان جهت برطرف کردن یا تقلیل نقاط ضعف و تهدیدات و تقویت و بهبود نقاط قوت فرصت‌های موجود در ارتباط با گسترش گردشگری و راهبردهای توسعه متناسب با وضع موجود و توان‌ها و قابلیت‌های محیطی- گردشگری ارائه شود.

ویژگی‌های منطقه

استان هرمزگان دارای وسعتی معادل ۷۱۱۹۳ کیلومتر مربع است. که این وسعت جمعیتی معادل ۱۴۰۳۶۷۴ نفر را در خود قرار داده است. همچنین متوسط رشد سالیانه این استان معادل ۲/۸۳ درصد بوده است. این استان از شمال و شمال شرقی با استان کرمان، غرب و شمال غربی با استان‌های فارس و بوشهر، شرق با سیستان و بلوچستان همسایه بوده و جنوب آن را آب‌های گرم خلیج فارس و دریای عمان در نواری به طول تقریبی ۹۰۰ کیلومتر در بر گرفته است. پرجمعیت‌ترین شهر استان بندرعباس به عنوان مرکز استان با ۳۷۹۳۰۱ نفر و کم جمعیت‌ترین آن فارغان با ۱۹۷۸ نفر است. تقسیمات سیاسی استان هرمزگان و همچنین شهرستان بندرعباس بر اساس آخرین اطلاعات ۱۳۸۵ به شرح جدول (۱) و (۲) است.

جدول شماره ۱: تقسیمات سیاسی استان هرمزگان

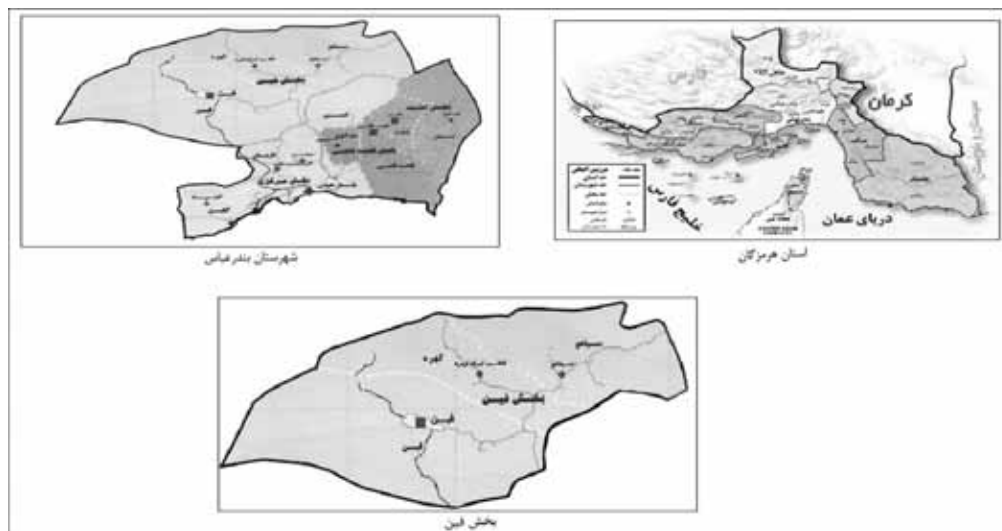
سال	تعداد شهرستان	تعداد بخش	تعداد شهر	تعداد دهستان
۱۳۸۵	۱۱	۳۳	۲۲	۸۰

منبع: سالنامه آماری استان هرمزگان، ۱۳۸۵.

جدول شماره ۲: تقسیمات سیاسی شهرستان بندرعباس

شهرستان	تعداد بخش	تعداد شهر	تعداد دهستان
بندرعباس	بخش مرکزی	بندرعباس	تازیان- گچین- ایسین
	بخش فین	فین	فین- سپاهو- گهره
	بخش تخت	-	تخت- شمیل
	بخش قلعه قاضی	-	قلعه قاضی - سرخون

منبع: سالنامه آماری استان هرمزگان

نقشه شماره ۱: موقعیت شهرستان بندرعباس و بخش فین در استان هرمزگان

شهر فین با ۲۴۶۲ نفر و مساحت ۷۷۸/۲۹۴۰ هکتار در شمال غربی در فاصله ۹۰ کیلومتری شهرستان بندرعباس قرار دارد. فین در سال ۱۳۳۶ هجری شمسی به عنوان مرکز بخش فین شناخته شده است، همچنین به دلیل وسعت زیاد و دارا بودن پتانسیل های بخش کشاورزی، صنعت و معدن و گردشگری و داشتن سابقه تاریخی، طرح شهرستان آن در دست مطالعه است. بر اساس آخرین تقسیمات کشوری روستای فین از سال ۱۳۷۶ به همراه سه روستای مارم، گرتمب و حسین آباد به عنوان مرکز شهری شناخته شده است.

مهم‌ترین جاذبه‌های توریستی هرمزگان

سرزمین کهنسال هرمزگان که تاریخ، فرهنگ، سنت‌ها، آداب و رسوم دیرپایش همواره گویای جاودانگی و قدمت ریشه دارش بوده است، در پهنه‌ی خود هزاران رموزراز دارد. یادها، یادبودها و آثار باستانی که تاریخ پر بارش را به نظاره می‌نشیند. در اینجا به معرفی مهم‌ترین شهرستان‌ها و جاذبه‌های گردشگری استان پرداخته می‌شود.

جدول شماره ۳: مهم‌ترین جاذبه‌های توریستی هرمزگان

ردیف	شهرستان	اثر تاریخی و جاذبه‌های توریستی
۱	بندرعباس	معبد هندوها- آب‌گرم گنو- عمارت کلاه فرنگی- مسجد جامع دلگشا- خانه گله‌داری- اسکله قدیم- مجموعه برکه‌های باران،
۲	بندرلنگه	خانه فکری- خانه بلوکی- خانه شیخ سلطان العلما- خانه بستکی- مسجد ملک بن عباس- برکه‌ها- ماسه‌های مرجانی
۳	بندرخمیر	جنگل‌های حرا- آبگرم خمیر- چشمه آبسرد- دیوار سدار- قلعه خمیر
۴	حاجی‌آباد	آبشار تزرچ و....
۵	میناب	قلعه هزاره- باغات انبه- سد استقلال- پنجشنبه بازار
۷	بستک	حمام بستک- کاروانسرا- بازار قدیم بستک
۸	جاسک	جنگل حرا- غارهای سادرمین- آبگرم پوراف- ساحل شنی و صخره‌ای
۹	قشم	قلعه پرتغالی‌ها- غارخریس- کارگاه‌های لنج‌سازی- معماری محل لافت- جنگل‌های حرا- ژئوپارک قشم- انجیر معابد و....
۱۰	ابوموسی	سواحل بکر- ماهی‌های زیبا و رنگارنگ و....

منبع: میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری استان هرمزگان

ارزیابی توسعه‌یافتگی استان هرمزگان با استفاده از مدل‌های کمی

با توجه به اینکه در شرایطی که بحث کیفی مطرح شود شاید بتوان به راحتی یک ناحیه را توسعه‌یافته و در حال توسعه عنوان کرد. اما با اندازه‌گیری کمی و همچنین با کمک مدل‌های اندازه‌گیری توسعه‌یافتگی، این امر به صورت کمی بیرون آمده و به راحتی می‌توان در مورد نواحی اظهار نظر کرد. بنابراین با استفاده از مدل‌ها می‌توان کیفیت‌ها را در یک منطقه به کمیت تبدیل کرد و میزان آن را در ناحیه اندازه‌گیری کرد. در این پژوهش از سه روش تاکسونومی، موریس و امتیاز استاندارد استفاده شده است.

روش امتیاز استاندارد شده (Standardized Score)

از این روش برای مقایسه شاخص‌ها و به دست آوردن یک شاخص واحد از نتایج تلفیقی شاخص‌ها استفاده می‌شود. این روش میزان تفاوت میان حوزه‌ها و محلات را آشکار می‌سازد. امتیاز استاندارد شده از رابطه ذیل بدست می‌آید:

در این رابطه:

$$SS_{ij} = \frac{X_{ij} - \bar{X}_i}{\delta_i}$$

SS_{ij} : برابر با امتیاز استاندارد شده شاخص i در حوزه یا محله j ،

X_{ij} : برابر با مقدار شاخص i در حوزه یا محله j ،

\bar{X} : برابر با میانگین شاخص i ،

و σ_i : برابر با انحراف معیار شاخص i است.

شاخص ناموزونی موريس (Morris Inequality Index)

در این روش با استفاده از داده های گردآوری شده، جایگاه توسعه یافتگی هر استان در میان سایر

استان ها برحسب شاخص های انتخابی تعیین می گردد.

$$M.I.I.ij = \frac{X_{ij} - X(\min)i}{X(\max)i - X(\min)i}$$

در این رابطه:

$M.I.I.ij$: برابر با مقدار شاخص ناموزونی موريس برای شاخص i در استان j ،

X_{ij} : برابر با مقدار عددی شاخص i در استان j ،

$X(\min)i$: برابر با کمترین مقدار شاخص i ،

$X(\max)i$: برابر با بیشترین مقدار شاخص i است.

نتایج محاسبات انجام گرفته بیانگر آن است که استان هرمزگان از نظر میزان توسعه یافتگی در هر ۲ روش مورد بررسی رتبه ۲۹ را از میان ۳۰ استان به خود اختصاص داده است و در رده استان های محروم کشور قرار دارد، این نکته جای بسی تأمل دارد که چرا استانی با قابلیت های فراوان توریستی در این رده از توسعه قرار دارد؟ اینجاست که نقش فناوری اطلاعات و عصر تکنولوژی مطرح می گردد، آیا اگر زیرساخت های شهر الکترونیک در شهرهای استان فراهم گردد، توسعه گردشگری مجازی به تبع آن گسترش نخواهد یافت؟ در پاسخ به این سوال باید بدین گونه جواب دهیم، اگر زیرساخت های مورد نیاز ایجاد شود به یقین هرمزگان نه تنها در سطح ملی، بلکه در مقیاس جهانی جایگاه خوبی به دست می آورد. چگونه ممکن است استانی با دارا بودن پدیده های نادر ژئوتوریستی نظیر ژئوپارک قشم، غار نمکدان قشم و دیگر جاذبه های توریستی مانند باغ شهر فین، معماری بومی سواحل جنوبی، بادگیرها و... راه گردشگران را به این نقطه از کشورمان باز ننماید؟ از نتایج این اقدامات می توان به افزایش فرصت های شغلی و درآمدی ساکنین، بالارفتن سطح زندگی، بهبود شاخص های زیستی و سرانجام دستیابی به اهداف توسعه نواحی شهری و روستایی اشاره نمود.

موقعیت و وضع موجود شهر و بخش فین

بندرعباس مرکز استان هرمزگان از جمله شهرهای نسبتاً بزرگ کشور محسوب می شود، بر اساس تقسیمات سیاسی سال ۱۳۸۵ این شهرستان از ۴ بخش، ۲ شهر و ۱۰ دهستان تشکیل شده است، از جمله بخش های مهم موجود در این شهرستان بخش فین و خود شهر فین می باشد یکی از دهستان های بندرعباس دهستان فین می باشد که دارای جمعیتی بالغ بر ۹۴۳۴ نفر است.

جدول شماره ۴: تقسیمات سیاسی - اداری شهرستان بندرعباس

بخش مرکزی	شهر بندرعباس	دهستان گچین	تازیان	ایسین
بخش فین	شهر فین	دهستان فین	سیاهو	گهره
بخش قلعه‌قازی	دهستان سرخون	قلعه‌قازی		
بخش تخت	دهستان تخت	شمیل		

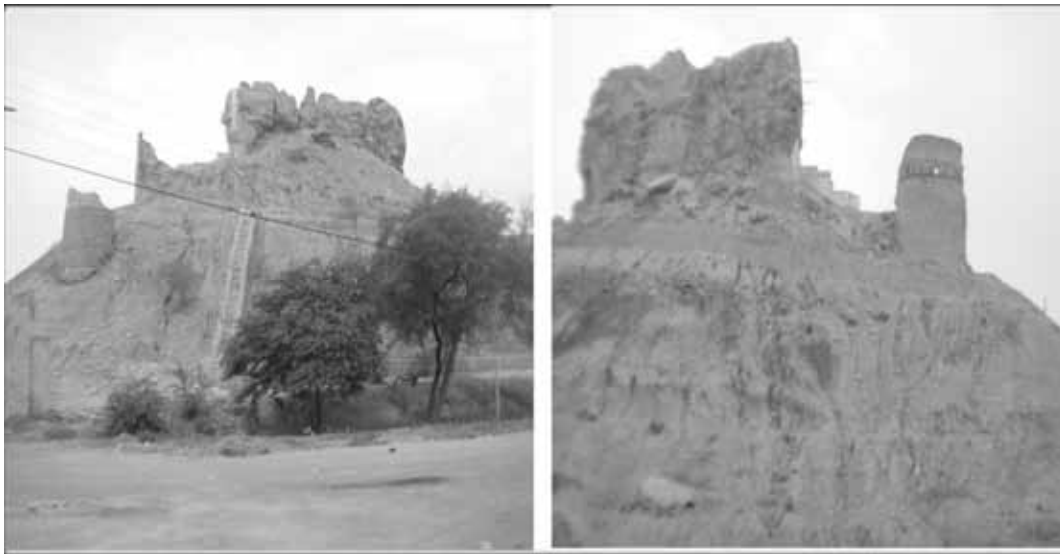
منبع: سالنامه آماری ۱۳۸۵ استان هرمزگان

شهر فین با دارا بودن فضای وسیع نخلستان متراکم و خیابان‌های عموماً عاری از بدنه ساختمانی به عنوان یکی از نمونه‌های نادر و واقعی باغ-شهر در سطح کشور می‌باشد. اغلب اماکن شهر در میان نخلستان‌ها احداث شده به طوری که خیابان‌ها و دسترسی‌های شهر به مثابه شبکه‌های ارتباطی یک پارک بزرگ مورد استفاده اهالی شهر قرار دارد. برخورداری فین از شبکه جاده‌ای و ریلی و دارا بودن مجموعه‌ای از پتانسیل‌های گردشگری شامل جاذبه‌های طبیعی (آبشار، نقاط ارتفاعی، نخیلات و...) جاذبه‌های تاریخی (قلعه فین، آسیاب و...) و فضاهای انسان ساخت (مجموعه استخر، حمام‌ها و...) باعث شده تا فین از سایر نقاط متمایز گردد (تصاویر ۱، ۲). در ادامه مهم‌ترین جاذبه‌های توریستی شهر فین معرفی می‌شود.

تصاویر شماره ۱ و ۲: درختان نخل و استخر فین

قلعه فین: این بنا در قرن دهم هجری، مقارن با حکومت صفوی و پادشاهی شاه عباس یا اندکی پیش از آن یعنی زمان تسلط پرتغالی‌ها بر جزیره هرمز و بندرعباس بنا شده و دارای برج و باروها و تأسیسات بسیار است. حسینیه کربلایی ابوتراب و مسجد آن، قبرستانی متروک و قدیمی در اطراف قلعه دیده می‌شود.

تصاویر شماره ۳ و ۴: نمایی از قلعه فین

از گذشته‌های دور تا امروز پرورش و کاشت درختان خرما در بین ساکنان فین از جایگاه ویژه‌ای برخوردار بوده است و یکی از زیبایی‌های این شهر وجود چنین نمایی از درختان نخل است. چون نخل از درختان پربار است و همین که رشد نمود در گرما می‌تواند بدون آب زنده بماند و با آب و هوای مناطق جنوب سازگاری دارد مردم در استان هرمزگان و به ویژه در فین اقدام به کشت و پرورش نخل می‌کنند. این نخل‌ها جلوه زیبایی به این شهر داده و از طرفی توانسته بخشی از مواد غذایی این شهر را تأمین کند. و امروزه هم می‌تواند در راستای جذب گردشگر در بخش و شهر فین و نیز منطقه هرمزگان با توجه به توان‌های محیطی - گردشگری مورد توجه قرار گیرد.

باغ شهر فین

شهرهای تاریخی ایران محل ظهور و تجلی باغ‌ها در اشکال گوناگون خود بوده‌اند، نحوه حضور و ظهور باغ در شهر دارای ابعاد بسیار متفاوتی است و در هر کجا بسته به محیط، اقلیم و فرهنگ شکل خاصی را پذیرفته است. از آنجا که گستره باغ ایرانی تنها به تک باغ‌ها خلاصه نمی‌شود و می‌توان ابعاد متفاوتی از حضور این پدیده در زندگی خصوصی و جمعی ایرانیان بر شمرد و از آنجا که مقیاس باغ ایرانی از حیاط کوچک‌ترین خانه‌ها تا مقیاس شهر - پایتخت‌هایی چون اصفهان عهد صفوی جلوه می‌نماید، از این رو جایگاه باغ در شهر ایرانی از اهمیت خاصی برخوردار است. شکل‌گیری شهرهای ایران از جمله شهر فین و رشد و توسعه آنها، با توجه ژرف به بحث باغ و باغ‌سازی چه در رابطه ساختاری میان باغ و شهر و چه در استفاده از باغ و عناصر مهم باغ‌سازی در پیکره شهر صورت پذیرفته است. در این راستا نه تنها باغ‌ها از موقعیت شهری تأثیر پذیرفته‌اند بلکه شهر و مجموعه‌های شهری نیز تحت تأثیر باغ یا مجموعه باغ‌ها

قرار گرفته و حتی گاه استخوان‌بندی محورهای اصلی شهر را شکل بخشیده‌اند.

تصاویر شماره ۵ و ۶: نخلستان و باغ شهر فین

معماری و شهرسازی فین تجلی حضور باغ به سبک و سیاق خاص خود است و پدیدآورنده الگوهای بی نظیر پیوند، درهم تنیدگی و یگانگی باغ، معماری و شهر است. پیوندی که تأثیرات ساختاری و شکلی را از یک سو، جنبه‌های معنوی، مفهومی و روانی را از سوی دیگر، و همچنین نیازهای زیست محیطی و حیاتی مردمان و زیستگاه آنان را پدید می‌آورد. شناسایی تجارب طرح‌ریزی شهر ایرانی در ارتباط با نحوه بهره‌گیری از باغ در ساختار شهر و فضاهای شهری می‌تواند نقش ارزنده‌ای را برای بازسازی، مرمت و توسعه این شهرها ایفا نماید.

جدول شماره ۵: فهرست آثار فرهنگی تاریخی شناسایی شده فین

ردیف	نام اثر	محل استقرار		
		شهر	بخش	روستا
۱	سیخوران	بندرعباس	فین	سیخوران
۲	زاکین	بندرعباس	فین	درون روستای زاکین سیاهو
۳	استخر فین	فین	فین	درون شهر فین
۴	قلعه فور خورج	بندرعباس	فین	دهستان سیاهو - فورخورج
۵	سرزه	بندرعباس	فین	درون روستای سرزه
۶	قلعه رضوان	بندرعباس	فین	درون روستای رضوان
۷	گردن باریک	فین	فین	درون شهر فین
۸	قلعه آبکلمو	بندرعباس	فین	درون روستای آبکلمو
۹	آسیابهای مارام	بندرعباس	فین	درون روستای مارام
۱۰	تمب قلات	بندرعباس	فین	درون شهر فین
۱۱	مسجد کربلایی ابو تراب	شهرستان	فین	درون شهر فین
۱۲	مست کوه	فین	فین	درون روستای مارام
۱۳	امامزاده شاه علی محمد	فین	فین	درون روستای کهن بالا

منبع: میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری هرمزگان

در کشورهای دارای تمدن و فرهنگ و تاریخ غنی، صنایع دستی به عنوان یک امکان بزرگ وسیع هنری صنعتی، که ایجاد اشتغال و درآمد نموده و به علت غنای فرهنگی و ظرفیت های هنری فراوان چه در داخل کشورها و چه در بازارهای صادراتی درآمدزا و ارزآور است. در کشور ما به علت وسعت خاک، تنوع اقلیم ها و تاریخ فرهنگ و تمدن گرانقدر و سکونت انسان های هوشمند و زیرک، از کلیه عوامل و فاکتورهای مناسب و مزیت های نسبی لازم برخوردار می باشد، به نحوی که به همراه کشورهای چین و هند سه رأس مثلث جهانی صنایع دستی را تشکیل می دهد، و به اعتراف کارشناسان و دست اندرکاران از لحاظ تنوع و گوناگونی تولیدات در جهان مقام نخست را در عرصه های صنایع دستی دارا می باشد. صنایع دستی در فین به عنوان مکمل اقتصاد کشاورزی، قسمتی از نیازهای مردم را تأمین می نماید.

گلابتون دوزی، خوس دوزی، بادله دوزی، شک دوزی، سفالگری که معروف ترین آنها نوعی کوزه آب خوری به نام جهله است، صنایع دریایی و دیگر موارد صنایع دستی فین را تشکیل می دهند.

مزایای گردشگری الکترونیک

۱. کمک به توسعه اقتصادی مناطق کمتر توسعه یافته، به مدد بازاریابی و تبلیغات در جهت جذب گردشگر، فروش صنایع دستی و استقرار منابع در آن مناطق.

۲. عدم نیاز به پیمودن مسافت‌های طولانی و خسته‌کننده که در نتیجه، برای افراد مسن، بیمار و کودکان که تحمل طی مسافت‌های طولانی را ندارند، قابل استفاده است.
 ۳. بسیاری از نوجوانان، جوانان و دختران، بدون حضور والدین و با امنیت خاطر، می‌توانند با کمک گردشگری الکترونیکی، به سفر بپردازند.
 ۴. امکان سفر به مناطق مختلف جهان، بدون نگرانی از مسائل فرهنگی، اجتماعی، مذهبی و سیاست‌های بین دو کشور.
 ۵. کاهش ساخت و سازهای بی‌مورد جهت سکونت مسافران.
 ۶. انجام بازدیدهای علمی و همایش‌های مختلف با کمک ابزارهای الکترونیکی؛ همچون ویدئوکنفرانس و عدم نیاز به سفر به آن مناطق و در نتیجه، حذف خطر جاده و کاهش هزینه‌های دانشگاه.
 ۷. کاهش صف‌های طویل تهیه بلیط.
 ۸. فراهم‌آمدن امکان خرید اینترنتی از مراکز خرید صنایع دستی و در نتیجه رونق تجارت الکترونیک و کمک به تولید و راه‌اندازی کارگاه‌های کوچک و بزرگ صنایع دستی و محلی.
 ۹. اشتغال‌زایی و افزایش تعداد و تنوع فرصت‌های شغلی در نواحی شهری و روستایی.
 ۱۰. ایجاد رقابت در زمینه هتل‌داری و بهبود خدمات و امکانات رفاهی مراکز تفریحی و گردشگری.
 ۱۱. مناسب‌بودن برای کشورهای کمتر توسعه یافته، به دلیل عدم نیاز به هزینه‌های احداث و توسعه مراکز گردشگری و خدمات سفر.
 ۱۲. عدم نیاز به راهنمای آموزش دیده برای معرفی مکان‌ها و مناطق گردشگری.
 ۱۳. سودمند بودن برای محققان و پژوهشگران، به دلیل بررسی موردی یک موضوع خاص.
 ۱۴. کاهش ترافیک و تردهای غیرضروری.
 ۱۵. کاهش و تغییر هزینه‌های سفر.
 ۱۶. صرفه‌جویی در وقت.
 ۱۷. حفاظت از میراث فرهنگی، به دلیل عدم ارتباط مستقیم با آثار.
- هرچند گردشگری الکترونیک به اندازه مسافرت‌های واقعی، لذت‌بخش و خاطره‌انگیز نیست، اما از آنجا که به همه مردم و بدون در نظر گرفتن وضعیت اقتصادی و فرهنگی آنها این امکان را می‌دهد تا از مناطق دیدنی دنیا بازدید کنند، صنعتی قابل توجه، محسوب می‌شود. با این حال، در کشور ما به دلایلی چون نبود زیرساخت‌های اولیه و پرهزینه بودن ایجاد آنها، رشد ناچیز فناوری اطلاعات و عدم استفاده همه افراد از اینترنت و کمبود سایت‌های گردشگری، این صنعت با اقبال عمومی همراه نشده است؛ اما مزایای بالقوه این فناوری، به ویژه در امر اشتغال‌زایی و کسب درآمد مستقل از نفت، همه افراد و به ویژه فعالان این بخش را

بر آن خواهد داشت تا برای رونق این صنعت، همت کنند.

از آنجا که اطلاعات کلیه خدمات مذکور به صورت مجتمع به گردشگر ارائه می‌شوند همواره امکان مقایسه گزینه‌های مختلف و انتخاب گزینه بهینه برای گردشگر با توجه به معیارها و انتظارات او میسر است، به عبارتی دیگر در عرصه ET هر گردشگری امکان می‌یابد که برنامه‌ای برای سفر خود انتخاب کند که بیشترین مطلوبیت را برای او دارد، این سرویس بدون حضور فناوری اطلاعات مبتنی بر اینترنت امکان‌پذیر نبوده است و تنها از طریق ET میسر است. به طور کلی استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و گسترش آن در زمینه عرضه و تقاضای گردشگری سبب آن شد که گردشگران قبل از سفر به ارزیابی و بررسی وضعیت مقاصد به پردازند و تجربه‌ای مجازی را در چارچوب دورنمایی گردشگر در ذهن خود شکل دهند. علاوه بر آن این موضوع زمینه‌های دموکراتیک شدن امر انتخاب مقاصد را برای سفر فراهم آورده که بر بستری از لیبرالیسم حاصل از جهانی شدن تسهیل شده است. این خود نشان از گذار به انعطاف‌پذیری ارائه محصول گردشگری در رابطه به عرضه دارد که به گونه‌ای متبلورکننده تولید به‌هنگام برآمده از شیوه تولید پسافوردیسم می‌باشد. به عبارتی دیگر محصول گردشگری در یک تنوع خاص در برگیرنده پاسخگویی به تقاضای شخصی و روز افزون گردشگران بوده و گردشگران را قادر می‌سازد در راستای انگیزه‌های شخصی و تمایلات خود به انتخاب مقاصد گردشگری برای سفر پردازند توسعه گردشگری الکترونیک مترادف با رشد و توسعه دو مقوله دولت الکترونیک Government-E و تجارت الکترونیک E-Business است. به عبارتی ET حاصل اتصال این دو مدل است.

اثرات جذب گردشگر بر توسعه منطقه و شهر فین

الف) آثار اقتصادی گردشگری:

کشورها و جوامع به صورت فزاینده‌ای به این حقیقت پی برده‌اند که برای بهبود وضع اقتصادی خود باید ابتکار عمل به خرج دهند و درصدد یافتن راه‌های تازه‌ای برآیند اگر چه در مناطق مختلف دنیا شرایط متفاوت است، ولی همواره صنعت گردشگری عاملی برای پیشرفت وضع اقتصادی بوده است. توسعه گردشگری بر افزایش بودجه عمومی استان هرمزگان و شهر فین اثر به‌سزایی دارد، زیرا به‌سازی و توسعه تأسیسات زیربنایی بزرگ‌ترین فشار را بر بودجه عمومی استان و شهر وارد می‌سازد، توسعه گردشگری از زیربناهای موجود استفاده می‌کند با گذشت زمان با کسب درآمد از صنعت گردشگری می‌تواند در جهت به‌سازی تأسیسات زیر بنایی بدون افشار بر بودجه عمومی استان زمینه‌های مؤثر توسعه را فراهم سازد.

ب) آثار گردشگری بر اشتغال:

مقایسه هزینه‌ها و ایجاد فرصت‌های شغلی ناشی از توسعه گردشگری با دیگر بخش‌های اقتصادی قابل

مقایسه نیست، زیرا بستگی به سطح خدمات حرفه‌ای این صنعت دارد، مثلاً هزینه ایجاد فرصت شغلی در تأسیسات اقامتی، بسته به آنکه یک هتل پنج ستاره یا مهمانپذیر یک ستاره کاملاً متفاوت است. بنابراین در انتخاب نوع جهانگردی مطلوب باید حداکثر اشتغال میسر با در نظر گرفتن سطح تکنولوژی استان و امکانات مورد توجه واقع شود (فرغام، ۱۳۷۵، ص ۹۳). در واقع توسعه گردشگری با توجه به نرخ بالای بیکاری در استان می‌تواند موجب اشتغال مستقیم و غیر مستقیم افراد شود.

جمعیت استان از ۳۴۶۶۱۰ نفر در سال ۱۳۴۵ به ۱۴۰۳۶۷۴ نفر در سال ۱۳۸۵ رسیده است. میزان جمعیت سال‌های ۱۳۴۵ تا ۱۳۸۵ به بیش از ۳ برابر رسیده است و در همین زمان نرخ متوسط رشد سالانه از ۲/۹۳ به ۲/۸۳ در سال ۱۳۸۵ رسیده است. بیشترین نرخ رشد این استان طی سال ۱۳۶۵-۱۳۷۰ بوده که برابر با ۵/۱۲ درصد بوده است. نرخ بیکاری در استان در سال ۱۳۸۰ حدود ۱۸/۱۲ درصد بوده که این نرخ در سال ۱۳۸۵ به ۷/۷ درصد کاهش پیدا کرده که این خود نشان از بهبود وضعیت استان در سال‌های اخیر بوده است. همچنین با توجه به جوان بودن جمعیت استان نرخ بیکاری در بین جوانان ۲۴-۱۵ ساله حدود ۱۵/۸ درصد بوده است. که نرخ بالایی را نشان می‌دهد.

بررسی روند تغییرات توزیع شاغلان در بخش‌های مختلف اقتصادی استان هرگز نشان می‌دهد که سهم بخش کشاورزی از کل اشتغال استان طی دو دهه ۸۵-۱۳۸۰ پیوسته کاهش یافته است به طوری که از ۲۴/۱ درصد در سال ۱۳۸۰ به ۲۰/۸ درصد در سال ۱۳۸۵ تنزل پیدا کرده است. اما بخش صنعت در طی دوره آماری پنج ساله از رشد چند درصدی برخوردار بوده است. بدین صورت که سهم اشتغال در این بخش در سال ۱۳۸۰ برابر با ۲۳/۳۲ درصد بوده و در سال ۱۳۸۵ این نرخ به ۲۶/۲ درصد رسیده است.

در مقایسه با بخش‌های تولیدی استان رشد بخش خدمات عموماً و رشد زیربخش خدمات بازرگانی خصوصاً چشم‌گیر بوده است. سهم این بخش از کل اشتغال استان در سال ۱۳۸۰ حدود ۵۲/۵۸ درصد بوده که در سال ۱۳۸۵ به ۵۳ درصد افزایش پیدا کرده است با توسعه گردشگری الکتریکی امید این می‌رود که درصد اشتغال این استان به مرز ۵۰ درصد برسد. با تأسیس هتل‌ها، و آژانس‌های گردشگری برای صدها نفر به طور مستقیم اشتغال‌زایی می‌شود، یا بعضی از شرکت‌ها هستند که با هتل‌های جهانگردی و غیره در ارتباط هستند و به طور غیرمستقیم برای افراد اشتغال‌زایی می‌کنند.

ج) آثار گردشگری بر توسعه استان:

گردشگری بر توسعه استان و شهر فین نیز تأثیر بسزایی خواهد داشت، گردشگری مانند هر فعالیت صادراتی، منبع درآمد و اشتغال ایجاد می‌کند همان‌طور که می‌دانیم میزان اشتغال و درآمد هر خانوار از شاخص‌ها و مؤلفه‌های اصلی برای سنجش توسعه هر منطقه می‌باشد. با توسعه گردشگری سرانجام میزان درآمد عمومی و نرخ اشتغال ساکنین بالا می‌رود که این امر بر میزان توسعه منطقه مؤثر خواهد افتاد و به

صورت زنجیره‌ای از کل فعالیت‌های اقتصادی در سطح استان عمل می‌کند. از چشم‌اندازهای طبیعی بدون آنکه ماهیت آنها را تغییر دهد و یا مواد اولیه آنها را دستخوش تغییرات کند به عنوان جاذبه‌های جذب گردشگر بهره‌برداری نماید. تقاضا را برای صنایع و هنرهای دستی و فعالیت‌هایی که نیاز به نیروی کار بیشتری دارند ارتقاء می‌دهد. تقویت گردشگری الکترونیکی در استان به عنوان قطب مؤثر و کارآمد اقتصادی جهت پاسخ‌گویی به تأمین نیازهای جمعیتی و ایجاد شغل و درآمد ضرورتی گریزناپذیر در مطالعات توسعه‌ای منطقه هرمزگان است. گردشگری دریایی می‌تواند به عنوان اصلی‌ترین عامل در توسعه این بخش از منابع استان و شهر فین باشد. گردشگری دریایی یکی از مهم‌ترین زیرشاخه‌های صنعت گردشگری است که در ایران به آن توجه کمتری شده است. در حال حاضر بخش خصوصی خواهان سرمایه‌گذاری در جزایر خلیج فارس برای رونق گردشگری در این مناطق است. با این وجود به رغم اینکه استان هرمزگان برخوردار است اما نبود امکانات و تأسیسات مورد نیاز گردشگری، وسیله حمل و نقل دریایی و مجتمع‌های تفریحی دریایی در سواحل این دریاها باعث شده است تا درخواست صدها گردشگر داخلی و خارجی برای استفاده از توره‌های دریایی بی‌پاسخ بماند اگر بتوان با استفاده از صنعت بدون دود، گردشگری مجازی این جاذبه‌ها را در سطح ملی و بین‌المللی معرفی نمود تا کمتر از ۱۰ سال آینده گردشگری دریایی یکی از پردرآمدترین صنایع در جنوب کشور خواهد بود. معرفی صحیح این جاذبه‌ها انگیزه سرمایه‌گذاران بخش خصوصی چه در سطح کشور بلکه در سطح جهانی در این نقطه با ارزش از کشورمان را فراهم می‌آورد.

از آنجایی که شهر فین دارای جاذبه‌های گردشگری فوق‌العاده‌ای در سطح ملی و بین‌المللی است، فراهم آوردن زیرساخت‌های گردشگری مجازی در این شهر زمینه لازم را برای توسعه این شهر فراهم آورده و بسیاری از مشکلات شهر از جمله کمبود منابع درآمدی از طریق جذب گردشگر تعدیل خواهد شد.

چالش‌های گردشگری مجازی در هرمزگان و فین

چالش‌های گسترش گردشگری مجازی (e-tourism) در استان هرمزگان و شهری مانند فین که با حداقل سرعت و کاربر اینترنتی روبه‌رو است بسیار گسترده‌تر از آن چیزی است که بتوان در یک مطالعه به آن اشاره کرد و ابعاد و زوایای مختلف محدودیت‌ها را تشریح کرد.

اگر بخواهیم درباره راهکارهای توسعه زیرساخت‌های بنیادی در تقویت گردشگری از طریق مؤلفه‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات در شهر فین، بحث کنیم موضوعات ۳ گانه‌ای که در ادامه می‌آید، سرفصل‌های خوبی برای این موضوع مهم هستند. مسئله‌ای که امروزه، بسیاری از کشورهای اول جهان و حتی کشورهای جنوب شرق آسیا، به آن اهتمام جدی ورزیده‌اند. مشاهده می‌کنیم کشورهایی مانند مالزی یا سنگاپور و یا حتی چین، از دهه ۹۰ میلادی تا کنون، با تبلیغات و بازاریابی دیجیتال، ظرفیت‌های خود را در سطح وسیعی و با حداکثر اثر بخشی اطلاع‌رسانی، به جهانیان ارائه کرده‌اند. توانمندی فوق‌العاده‌ای که صنعت

گردشگری در کنار فناوری اطلاعات، جهت ارتقای درآمد ملی (NI) و توسعه رشد ناخالص ملی (GNP) می‌تواند ایفا کند، در کمتر صنعتی می‌توان سراغ داشت. بنابراین ضروری است که با درک نیازهای گسترش گردشگری در سرزمین ایران، ICT را برای توسعه گردشگری به کار گیرند. عزمی ملی و منطقه‌ای برای کاهش شکاف‌های موجود در صنعت IT و گردشگری نیاز است. این مهم، با کمک تمامی دستگاه‌ها و بخش‌های مختلف خصوصی و دولتی قابل وصول است. فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) یکی از عناصر اساسی محیط بیرونی در صنعت گردشگری است که توسعه آن در سال‌های اخیر باعث نوآوری‌هایی در این صنعت شده است. واژه گردشگری الکترونیکی (ETourism) به معنای کاربرد کسب و کار الکترونیکی (EBusiness) در مسافرت و گردشگری است و ۳ مجموعه متمایز مدیریت کسب و کار، نظام‌های اطلاعاتی و مدیریت و گردشگری را شامل می‌شود.

کاربرد ICT در گردشگری را می‌توان به سه حوزه شبکه‌های داخلی (Internet)، شبکه‌های خارجی (Extranet) و اینترنت تفکیک کرد. کاربرد ICT در شبکه‌های داخلی صنایع گردشگری موجب افزایش کارایی و اثر بخشی می‌شود و در بخش‌های مختلف شرکت‌ها به کار می‌رود. از سوی دیگر، کاربرد ICT در شبکه‌های داخلی و اینترنت موجب همبستگی قوی بین فعالیت‌های متفاوت واحدهای فعال در گردشگری شده است، به گونه‌ای که از دهه ۱۹۸۰ به بعد کاربرد ابزارهای ICT به شکل (CRS) نظام ذخیره جا)، (GDS) نظام توزیع جهانی)، (DMS مدیریت مقصد) در صنایع حمل و نقل هوایی و هتل‌ها و خدمات مسافرتی از توسعه فراوانی برخوردار بوده است. ابزار ICT منجر به تغییر روند گردشگری و ایجاد سازوکارهای جدید راهبردی و مدیریتی در این صنعت شده است. از جمله مهم‌ترین استفاده‌های ICT در شرکت‌ها، تقویت یکپارچگی افقی و عمودی و کاهش عدم صرفه‌های مقیاس در شرکت‌های کوچک و متوسط گردشگری (SMTE) بوده است. اما در این میان صنعت گردشگری ایران و به تبع آن استان‌های نسبتاً توسعه‌یافته‌ای چون هرمزگان و شهری همانند فین به دلیل گسیختگی فعالیت‌ها، تعداد کم گردشگران خارجی، عدم مدیریت راهبردی طی دهه‌های گذشته و معضلات تعامل با جهان خارج، در حال حاضر متشکل از تعدادی واحدهای خرد و کوچک است که برای نیل به اهداف بلندمدت برنامه‌ها نیاز به سازماندهی مجدد و تجدید ساختار دارند. فناوری اطلاعات مهم‌ترین ابزاری است که می‌تواند یکپارچگی صنایع موجود گردشگری را تقویت و با ایجاد صرفه‌های مقیاس و افزایش کارایی و اثر بخشی به توسعه آن کمک کند.

تحلیل نقاط قوت - ضعف دورنی و فرصتها و تهدیدات (SWOT) گردشگری در شهر فین

با توجه به مباحث مطرح می‌توان عنوان کرد که در این شهر سرعت خطوط اینترنت آن‌چنان که باید نیست و نتوانسته جوابگوی شهروندان و فعالین بخش گردشگری باشد که خود این امر تأثیرات خود را در

عدم شناخت جاذبه های و مکان های توریستی این شهر نشان داده است. از آنجایی که این شهر به عنوان یکی از مراکز شهری شهرستان بندرعباس می باشد، توسعه و افزایش ارتباطات بندرعباس به عنوان مرکز استان می تواند باعث شکوفایی این شهر نیز در زمینه های مختلف از جمله توسعه گردشگری الکترونیک شود. از طرف دیگر آموزش شهروندان و افزایش آگاهی آنها از پدیده های گردشگری در فین و لزوم استفاده آنها از گردشگری الکترونیک در جهت شناساندن مکان ها و جذب توریست می تواند راهکاری مؤثر در گردشگری فین باشد. این مدل برای ارزیابی نقاط ضعف و قوت درونی و نیز تهدیدات و فرصت های بیرونی یک سیستم به کار می رود که برای تعیین استراتژی و جهت گیری سازمان می انجامد. منطق رویکرد مذکور این است که راهبرد اثر بخش باید قوت ها و فرصت های سیستم را به حداکثر برساند، ضعف ها و تهدیدات را به حداقل برساند.

جدول شماره ۶: تحلیل نقاط ضعف و قوت گردشگری در شهر فین

نقاط ضعف	نقاط قوت	
- کم توجهی مسئولین دولتی در زمینه سرمایه گذاری و توسعه صنعت توریسم در شهر فین - عدم رغبت سرمایه گذاران بخش خصوصی به سرمایه گذاری در این منطقه - ضعف شدید امکانات و خدمات اینترنتی	- مستعد بودن منطقه جهت سرمایه گذاری و برنامه ریزی توریسم در جهت استفاده از منابع طبیعی و انسانی و معرفی آن به عنوان قطب مهم گردشگری در جنوب کشور. - برخورداری این استان از نوار ساحلی - همجواری با بندرعباس به عنوان مرکز استان	اقتصادی
- نامناسب بودن و عدم کفایت تسهیلات بهداشتی و خدماتی - نامناسب بودن و ناکافی بودن تسهیلات و تجهیزات اقامتی و رفاهی - عدم وجود نیروی متخصص و آموزش دیده در این مناطق	- وجود آداب و رسوم، فرهنگ محلی و سنتی وجود اماکن تاریخی با ارزش باغ شهر فین قلعه تاریخی فین، مست کوه و... جهت جذب گردشگر - وجود صنایع دستی بی نظیر در حوزه جنوب کشور موسیقی جالب و شنیدنی، مردمانی با فرهنگ ها و قومیت های مختلف	اجتماعی-فرهنگی
- نامناسب بودن زیرساخت های محیطی و کالبدی (مانند جاده ها و فاضلاب ها). - مشکلات زیست محیطی از جمله روش نامناسب دفع زباله و وارد کردن صدمات زیست محیطی به منطقه	- برخورداری شهر فین از جاذبه های طبیعی نظیر نخلستان های بی نظیرش که جلوه فوق العاده ای به شهر داده است. - منابع غنی دریایی و شیلاتی زمینه مناسبی برای توسعه صنایع غذایی در شهر فین خواهد بود - اقلیم منحصر به فرد جنوب کشور و به تبع آن شهر فین امکان کشت انواع محصولات گرمسیری را فراهم نموده است	اکولوژیکی

جدول شماره ۷: تحلیل نقاط فرصت‌ها و تهدیدات گردشگری در شهر فین

تهدیدات	فرصت‌ها	
<p>افزایش قیمت زمین و بورس بازی زمین و بالطبع افزایش بار مالی جهت ایجاد تجهیزات و تسهیلات گردشگری و مقرون به صرفه نبودن آنها</p>	<p>افزایش توجه دولت به برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری در بخش گردشگری افزایش انگیزه بخش خصوصی به سرمایه‌گذاری در این مناطق</p>	اقتصادی
<p>تراکم بیش از حد جمعیتی و شلوغ شدن این منطقه در مقایسه با نواحی رقیب در آینده ازدیاد تخلفات اجتماعی با ورود گردشگران در منطقه نسبت به قبل از بین رفتن فرهنگ سنتی و محلی (همانند: زبان، آداب و رسوم محلی و نوع پوشاک، معماری و مسکن و...) با افزایش گردشگران</p>	<p>تشویق در ارائه خدمات و تسهیلات مطلوب به گردشگران در مناطق تفریحی</p>	اجتماعی - فرهنگی
<p>از بین رفتن درختان و پوشش گیاهی و آثار تخریبی آن همانند افزایش سیل تخریب زمین‌های کشاورزی در مزارع روستایی آلودگی منابع آب، خاک و اقلیم این منطقه نسبت به نواحی رقیب</p>	<p>نزدیکی با بزرگ‌ترین ژئوپارک خاورمیانه و امکان برخورداری از جذب توریست در این شهر</p>	اکولوژیکی

نتیجه گیری

توسعه پدیده‌ای پویاست که به زمان و مکان معینی تعلق ندارد و مختص به جامعه خاصی نیز نیست. به عبارت بهتر، توسعه اقتصادی فرآیندی است که در آن یک سری تحولات و تغییرات بنیادی در ساختارهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی جامعه به وقوع می‌پیوندد. بنابراین در عصر حاضر که شاهد توسعه روز افزون کشورهای جهان هستیم، آگاهی از وضعیت توسعه در کشور، جهت پیشبرد اهداف توسعه و حضور در عرصه رقابت جهانی ضروری به نظر می‌رسد. اهمیت گردشگری مجازی در ایجاد آثار مثبت اقتصادی در جهان به طور روز افزون افزایش یافته است و در تمامی کشورها این فعالیت به عنوان یکی از عوامل اصلی ایجاد اشتغال، کاهش نرخ بیکاری، افزایش درآمد ارزی و بهبود تراز پرداخت‌ها مورد توجه است. حتی در برخی کشورها به ویژه کشورهای اروپایی، جهانگردی به عنوان یکی از مهم‌ترین راهبردهای توسعه محسوب می‌شود. استان هرمزگان و باغ شهر فین با وجود داشتن جاذبه‌های متنوع و متعدد طبیعی و آثار تاریخی به‌جای مانده از زمان‌های گذشته هنوز نتوانسته جایگاه ویژه‌ای در سطح ملی کسب کند، به گونه‌ای که بر اساس محاسبات صورت گرفته بر اساس مدل‌های تعیین سطح توسعه استان هرمزگان رتبه ۲۹ را در بین ۳۰ استان کشور از لحاظ توسعه‌یافتگی و شهر فین بر اساس مدل‌های شبکه شهری رتبه آخر را در بین شهرهای استان کسب نموده است. از دلایل این امر می‌توان به مواردی همچون: ناتوانی در استفاده مطلوب از موقعیت جغرافیایی، عدم ارتقاء کیفی و توسعه اقتصادی در قشر کم درآمد و محروم، فقدان تجهیزات کارآمد و محدودیت خصوصی‌سازی در بخش‌های گوناگون از جمله گردشگری اشاره نمود. راهکار پیشنهادی این تحقیق جهت استفاده مطلوب از زیرساخت‌ها و قابلیت‌های منطقه و شهر فین، استفاده از فناوری‌های روز در زمینه‌های گوناگون از جمله گردشگری است، در واقع هدف این پژوهش مبتنی بر توسعه و ترویج گردشگری مجازی است، هر چند شهر الکترونیک کیش مقدمه‌ای بر این موضوع مهم تلقی می‌شود. اما شناخت توان‌ها و قابلیت‌های توسعه گردشگری متضمن شناختی فراگیر از مجموعه عوامل تأثیرگذار است. با توجه به آنچه مطرح شد، توریسم و برنامه‌های توسعه‌ای در استان نیازمند شناخت توانمندی‌ها و برنامه‌ریزی بلندمدت و نگرش واقع بینانه تمامی دستگاه‌های مرتبط با این صنعت می‌باشد و به برنامه‌ریزی‌های اساسی برای استفاده مطلوب از منابع و توان‌های محیطی و انسانی و فناوری نیاز است. بهره‌مندی از نتایج و امتیازات گردشگری مانند درآمد و اشتغال‌زایی، نیازمند توجه تمام بخش‌های اقتصادی و اداری کشور و شهر به این صنعت و تلاش در جهت هماهنگی این بخش‌ها با یکدیگر می‌باشد. جهت رفع مشکلات در صنعت گردشگری و رسیدن به مدیریتی کارآمد در این شهر راهکارهای زیر مطرح می‌شود. امید است در آینده‌ای نه چندان دور با ارائه زیرساخت‌های مناسب جهت تحقق شهر الکترونیک و به تبع آن توسعه گردشگری مجازی شهر فین به عنوان یکی از شهرهای توسعه‌یافته کشور مطرح گردد.

منابع

- ۱- پاپلی یزدی، محمدحسین و مهدی سقایی، ۱۳۸۵، گردشگری (ماهیت و مفاهیم)، انتشارات سمت.
- ۲- حکمت‌نیا، حسن و میر نجف موسوی، ۱۳۸۵، کاربرد مدل در جغرافیا با تأکید بر برنامه‌ریزی شهری و ناحیه‌ای، انتشارات علم نوین، یزد.
- ۳- رنجبران و زاهدی مترجمان، ۱۳۷۹، برنامه‌ریزی توریسم در سطح ملی و منطقه‌ای، سازمان جهانی و جهانگردی، نشر جهاد دانشگاهی اصفهان.
- ۴- زاهدی، شمس‌السادات، ۱۳۸۵، مبانی توریسم و اکوتوریسم پایدار، چاپ اول، انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- ۵- سالنامه استانی هرمزگان، ۱۳۸۵، استانداری هرمزگان.
- ۶- طاهری، علی، ۱۳۷۵، راهنمای سیاحت و زیارت در گیلان، تهران، انتشارات پوینده تهران.
- ۷- فرغام، حمید، ۱۳۷۵، مدل برنامه‌ریزی استراتژیک جهانگردی ایران، دفتر هماهنگی طرح توسعه و مدیریت جهانگردی.
- ۸- فرجی، رضا، ۱۳۸۴، بررسی و تحلیل جاذبه‌های توریستی و برنامه‌ریزی توسعه و صنعت توریسم شهرستان آمل، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه یزد.
- ۹- مرکز آمار ایران، ۱۳۸۵، شاخص‌های اقتصادی استان‌های کشور.
- ۱۰- موسی‌کاظمی محمدی، سید مهدی، ۱۳۸۰، ارزیابی توسعه پایدار در توسعه شهری، شهر قم، پایان‌نامه دکتری به راهنمایی دکتر حسین شکوئی، دانشگاه تربیت مدرس.
- ۱۱- ولا فرانسوا و بیچریل، یونل، ۱۳۸۴، گردشگری بین‌المللی، ترجمه محمدابراهیم گوهریان و محمد مهدی کتابچی، مؤسسه انتشاراتی امیر کبیر.
- 12-Abramowiz M, 1956, Resourse and Output Trend in the United states Science 1870, American Economic Review 46(2), PP:5-23
- 13-Bush V, 1945, Science the Enddless Frontier: National Science Foundation Washington D.C.
- 14-Fagerberg J Verspagen B, 2002, Technology- Gap, Innovation- Diffusion and Transformation Research Pollicy 31, PP:1291-1304.
- 15-Geriliches.Z, 1995, Patent Statistics as Economic Indicator: a Survery Journal of Economic Literature 92, PP: 630-653.
- 16-Hall, C.M and V. O Sullivan, 1996, Tourism, Political Stability and Violence in Tourism, Crime and.
- 17-International Security. New York, PP:105-121
- 18-Jones Ch,1995, R& D Based Model of Economic Growth, Journal of Political Economy:103, PP:739-784.